

LATZKOVITS MIKLÓS

Az angyal

(II. Díj)

1979. február 18-án teljesen mezítelen férfire bukkantak Hamburg egyik kihalt mellékutcáján, hajnali négykor. A férfi arccal a földön feküdt, tarkóján alvadt vér, egyik – törött – szárnya pedig furcsán a hasa alá gyűrődött. A járőröző rendőrök jelentése szerint az angyal halottnak látszott, de egy hamis riasztásról érkező, s teljesen véletlenül épp arra hajtó mentőautó orvosa megállapította, hogy még életben van. A test hordágyra emelésekor a legnagyobb problémát a szárnyak jelentették, no meg az az egyszerű tény, hogy angeológiával egyáltalán nem foglalkoznak az orvosi fakultásokon, amiért is Hans Krüger, a mentőautó orvosa eleinte határozottan tanácstalan volt. Végül úgy döntött, hogy a sebesült ellátásakor nagyjából azokat az alapelveket fogja alkalmazni, melyeket egyéb esetekben is alkalmazna, de azért a dolog ettől sem lett túlon túl egyszerű. Azt mindenesetre feltételezte, hogy az angyalnak nincs gerincsérülése. Mármost ha tekintetbe vesszük a különféle mitológiák vonatkozó híradásait, melyek szerint az angyalok jobbára sok-sok emelet magasságban szoktak röpködni, ez a feltételezés módfelett merésznek, sőt, egyenesen irracionálisnak tekinthető, ám az orvosnak, amint ez később egyértelműen bebizonyosodott, igaza volt. Ő maga – az újságíróknak adott riport során – szerényen megérzéseire hivatkozott csupán, „melyek kora gyermekora óta rendszeresen befolyásolják komolyabb döntéseit”. Az angyalt tehát bal oldalára fektetve, „stabil oldalfekvésben” emelték a mentőautóba – eredetileg hasa alá gyűrődött jobb szárnya így teljes biztonságban volt –, s miután Hans Krüger vénát biztosított a jobb kézfejen, a kocszi szirénázva elindult a baleseti sebészet felé. Hó és jég nehezítette az utat. A pokrócba bugyolált angyal ereibe száz milliliter izotóniás sóoldat csorgott le azalatt a valószínűtlenül rövid idő, alig tíz perc alatt, amíg a kórházhoz értek, a sofőr pedig boldognak és jónak, szinte ártatlannak érezte önmagát.

A kórház kezelőjében az angyalt hasra fektették, részben a szárnyak, részben a tarkóján található seb miatt. Az anamnézis felvétele alatt – a mentőautó orvosa ekkor nyilatkozott először e rendkívüli esetről, mely nyilatkozat jóval hitelesebb volt, mint bármelyik későbbi, tehát semmi lényeges nem derült ki belőle –, szóval az anamnézis felvétele alatt az egyik asszisztens megtisztította és fertőtlenítette a seb környékét és felületét. Az egyszerű horzsolásos seb veszélyesnek semmiképpen sem volt tekinthető, kórházi ápolást sem igényelt

volna, egyedül az látszott furcsának, hogy eredetileg igen erősen vérezhetett. Ezt követően az ügyeletes orvos elrendelte a szükséges vizsgálatokat, melyek kettős értelemben is meglepő eredményre vezettek. Egyrészt bebizonyosodott, hogy az angyal emberként történő kezelése ésszerű és lehetséges. Az angyalnak volt tüdeje, szíve, csontjai, vérkeringése, a vérképelemzés használható, reális értékeket adott, ahogy az EKG vizsgálat, a koponya röntgen, a koponya CT, meg az összes többi ilyenkor kötelező vizsgálat is. Ha az ügyeletes orvos pusztán ezeket az eredményeket ismeri, a legkevésbé sem gondolta volna, hogy azok egy angyal vizsgálati eredményei. Viszont arra sem gondolt volna – és ez szintén furcsa volt –, hogy egy betegről valók. A szakértők eleinte mindebből arra következtettek, hogy az angyalok minden közös vonás ellenére mégiscsak másféle élőlények, mint az emberek, amely következtetés módfelett logikusnak látszott, viszont a későbbiekben túl egyszerűnek bizonyult. Mert a vizsgálatok az angyal gyógyulása után is pont ugyanolyan eredményeket produkáltak, mint korábban, s egyúttal pont ugyanolyanokat, mint az egészséges emberek esetében, ami újabb találgatásokra adott alkalmat. Egyesek úgy vélték, hogy az angyal valójában egyáltalán nem is volt beteg, hogy csaknem három héten át tartó eszméletvesztése az angyalok normális életének átlagos velejárója, amolyan téli álom, tehát az angyalság fiziológiai értelemben vett lényege egészen máshol keresendő. Elméletüket alátámasztandó azokra a statisztikákra is hivatkozhattak, melyeket Hugo Kollar készített egy orvosokból álló szakértői bizottság felkérésére. Kollar hatalmas anyaggyűjtésen alapuló kimutatásai szerint az elmúlt hét év Nyugat-Európában regisztrált (de komolyan eddig sohasem vett) vizionáriusai az esetek kilencven százalékában nem február hónapban léptek érintkezésbe e túlvilági lényekkel, sőt, az „angyalaktivitás” épp e hónapban a legalacsonyabb. Az ellentábor képviselői – szintén képzett orvosok – egyenesen felháborítónak nevezték a probléma ennyire dilettáns megközelítését. Szellemes megjegyzésük szerint eszméletlen angyalt még sohasem szállítottak egyetlen város kórházába sem, tehát az a bizonyos „angyalaktivitás” épp februárban tűnik a legnagyobbknak. Másrészt – s immár a realitások talajáról fogalmazták meg kritikájukat – elfogadhatatlan, hogy „ilyen ügyekben” holmi víziókról készült statisztikák bármiféle szerepet is játszanak, hisz a hamburgi angyal a legkevésbé sem vízió, hanem nagyon is valóságos, egy öntudatlan állapotban kórházba szállított, beteg angyal, akinek betegsége a kórház műszereivel nem mérhető, egyelőre legalábbis nem mérhető, és angyalságának fiziológiai értelemben vett lényege épp ebben áll. E nézet képviselői természetesen újabb és újabb vizsgálatokat sürgettek, a remélt eredmények azonban rendre elmaradtak.

Persze február 18-án reggel hat órakor mindezt még nem tudhatta senki. Anna Hildenreiter, az ügyeletes orvos ekkor mondta ki a döntő szót, observanciára utalta a beteget, majd hozatott magának egy hatalmas csupor kávé, és

nem válaszolt a hozzá intézett kérdésekre. Arra gondolt, hogy hazaérve kávét fog inni, hatalmas csuporral, és majd arra fog gondolni, hogy látott egy igazi angyalt, talán segített is rajta. Aztán mégsem ment haza. Fél kilenckor ő is részt vett azon a consiliumon, melyet az angyal lábánál tartottak, és most már válaszolt a hozzá intézett kérdésekre, minthogy ez alkalommal a főnökei kérdezték. Az angyal most a hátán feküdt. Hatalmas, ekkor még koszos és vérfoltos szárnyait kihúzták alóla, s hogy ne essenek a földre, az ápolók mindkét oldalon egy-egy széket toltak az ágyhoz. A kórház igazgatója nem nyilatkozott. Nagyon-nagyon öreg ember volt, öt évvel a nyugdíjaztatás előtt, és egy szót se szólt, még az sem derült ki, hogy honnan szerzett tudomást az éjszakai eseményekről. Így hát az intenzív osztály vezető főorvosa értékelte a helyzetet, mondandóját humoros, olykor pikáns fordulatokkal kísérvé, de a viccein senki sem nevetett, mert lehetetlen olyan ember viccein nevetni, aki kizárólag áhítatból mesél vicceket. Aztán Anna Hildenreiter is hazament, megivott egy hatalmas csupor kávét, és közben arra gondolt, hogy látott egy angyalt, talán segített is rajta.

Az intenzív osztály munkatársai az elkövetkező napokban a szokottnál is nagyobb odaadással végezték munkájukat. A főigazgató írásos utasításának megfelelően – „jelen pillanatban az angyal egészségi állapotának a szigorú diszkréció használ a legtöbbet” – tehát ezen utasításnak megfelelően kizárólag családtagjaiknak beszéltek a dologról, mely – lévén teljesen hihetetlen – csak igen szűk körök számára vált ismeretessé. Három hétig, tehát addig, amíg az angyal eszméletlenül feküdt, egyetlen újságíró, egyetlen politikus és egyetlen püspök sem kereste fel a főigazgatót, ami egyértelműen a dolgozók magas szintű felkészültségét, odaadását dicséri. Az osztály élete látszólag a megszokott módon folyt. A betegek fele néhány nap alatt továbbra is meghalt, néhányan állapotuk javulásának függvényében a kórház más osztályain nyertek elhelyezést, egyeseket a rettenetes elfekvőkbe szállítottak át, ahogyan azt a kezelés szabályai előírták, mégpedig világosan és könnyen betarthatóan, számolva minden eshetőséggel. Illetve majdnem minden eshetőséggel. Tudniillik beteg angyalok el látására vonatkozóan a kórházban nem léteztek szabályok. Ebből adódóan viszont az orvosok kénytelenek voltak improvizálni, például egy-egy erősítő infúzió bekötését elrendelni, de egyúttal tehetetlenek is voltak. Rendszeresen mérték az angyal rendszeresen normális testhőmérsékletét, rendszeresen normális vérnyomását, az adatokat gondosan feljegyezték, s bár titokban valamennyien arra vágytak, hogy akkor térjen majd magához, amikor éppen ők viszik az ügyeletet, ennél semmivel sem jutottak előbbre. Hogy az angyal né tán meghalhat, arra furcsa módon sem az orvosok, sem az ápolók soha egyetlen percig sem gondoltak. Rengeteg munkájuk volt, különösen napközben, de ha idejük engedte, azonnal az angyal ágyához siettek, és reménykedtek, szorongva és boldogan, hogy végre talán felnyitja a szemét. Így hát három hétig

szinte alig történt valami említésre méltó. Február 20-án, amikor már egyértelmű volt, hogy az angyal állapota stabilizálódott, nedves szivaccsal átdörzsölték a testét, majd a szárnyait is megtisztították. Mindezt Arnold Sywottek doktor rendelte el, még hozzá önző módon az éjszakai ügyeletben, mikoris jóval kevesebben tartózkodnak az osztályon, mint a nappali órákban, ami az eseménynek kétségkívül bizonyos fokú intimitást kölcsönzött. Az orvos egyedüli segítsége Marie Schneider volt, a Köztársaság leggyönyörűsegebb ápolónője, akibe még a nők is első látásra beleszerettek. Az izmos, kifejezetten arányos testalkatú angyal harminc éves férfi benyomását keltette, jóllehet angyalok életkorának meghatározásában Sywottek doktor – teljes joggal – nem tartotta magát kompetensnek. Az angyal szárnyai, melyek összecsucott állapotban a fejétől egész a sarkáig értek, megdöbbenően súlyosak voltak, és szinte teljességgel lehetetlennek látszott, hogy velük bárki is a levegőbe emelkedhet. Közvetlenül a lapockák alatt, a gerinc vonalától egy-egy tenyérynire eredtek, feszítávolságuk bőven meghaladta a három métert. Marie Schneider langyos vízzel mosta le a szárnyakat, melyek – ez csak most derült ki – elképesztően koszosak voltak, viszont a rengeteg sampon kápráztatóan fehérré varázsolta őket. Marie Schneiderrel kapcsolatban meg kell még emlékeznünk egy kisebb szabálytalanságról is, melyen a harmadik hét vége felé kapták rajta az ápolónőt. Már az első napokban valamennyien észrevették, hogy az angyal közvetlen környezetében kis sziget keletkezett, ahol csak igen kevésbé érződött a különféle gyógyszerek és fertőtlenítők szaga. Néhány nappal később világossá vált, hogy az angyalnak kellemes, édeskés illata van, hogy ez az illat lassan beborítja az egész osztályt, jóllehet legintenzívebben az angyal ágyánál érezhető. Egy újabb consilium alkalmával a főigazgató kijelentette, hogy „ez bizony ambrózia, semmi más”, és a beosztottjai fenntartás nélkül hittek neki. Amikor reggelente beléptek a haldoklók közé, nagyot szippantottak a levegőből, mely a szépség és a halhatatlanság illatával volt tele. Március 5-én éjszaka Marie Schneidert az ügyeletes orvos rajtakapta, amint fejét az angyal mellkasára hajtva, csukott szemmel, egészen átszellemült arccal szívja magába az angyal leheletét. Az ügynek nem lettek komolyabb következményei, egyrészt azért, mert Marie Schneider valóban szép nő volt, másrészt pedig azért, mert semmi olyasmit nem tett, amit ne szerettek volna megtenni valamennyien.

Március 8-án délelőtt tíz órakor, a consilium kellős közepén, amikor szinte mindenki ott állt az ágya mellett, az angyal felült. Az osztályvezető orvos helyzetelemzése abban a pillanatban félbeszakadt, és olyan csend lett, amilyen csendben ennyi ember egymás mellett talán még nem állt soha. Aztán valaki felzokogott, az öröm és a boldogság sóhajai, kiáltásai törtek elő mindenkiből, és szép volt az a nap, mert szépnek kellett lennie. Az angyal valószínűtlenül, szinte fenyegetően kék szemében nem látszott sem öröm, sem félelem. Okos tekintetét körülhordozta a társaságon, nyugodtan, mintha egy fényképet néze-

getne, majd könnyedén megemelte, szétnyitotta hatalmas szárnyait. Nyújtózkodott. Aztán hasra fordult, és elaludt. Az egész nem tartott tovább egyetlen percnél, de ez az egyetlen perc ezer és ezer kérdést teremtett, melyek egyelőre megválaszolhatatlanok voltak. Az azonban bizonyos, hogy néhány órával később több országos rádió hírműsora is beszámolt az angyalról, s bár a kórház nevét egyelőre nem említették, fotósok és újságírók hada rohanta meg az épületet. Hogy mindez miért pont ekkor és miért pont így esett, az örökre titok marad.

A kezdeti eksztatikus öröm mindenesetre gyorsan szorongássá, sőt, félelemmé változott. Az intenzív osztály dolgozói pontosan tudták, hogy sürgősen cselekedniük kell, ha az angyalt nem akarják elveszíteni, csak éppen azt nem tudták, hogy mit kell tenniük, meg hogy helyes dolog-e, hogy az angyalt nem akarják elveszíteni, továbbá hogy mit jelent az, hogy az angyalt elveszíteni. Azt azonban tudták, hogy ennek fennáll a reális veszélye. Az osztályon katasztrófahelyzet alakult ki. Az egyik (menthetetlen) beteg állapota hirtelen válságosra fordult, bármelyik pillanatban meghalhatott, másfél órával korábban viszont tényleg meghalt egy betegük, és még mindig nem intézkedtek. A főigazgató a fedélzetre rendelte az összes dolgozót, bár az otthonlévők közül is kizárólag csak azoknak kellett telefonálni, akik nem hallották a rádióban a híreket, a többiek maguktól bejöttek. Néhányan tehát az emberbeteggel foglalkoztak, teljesen rutinszerűen és nem túl nagy odaadással, mások pedig cipekedni segítettek. Az angyal megkapta az osztályvezető orvos szobáját, az egyetlen tágas és kifejezetten jól, kényelmesen berendezett helyiséget, melyet az intenzív osztályon keresztül is meg lehetett közelíteni, sőt, elsősorban így lehetett megközelíteni. A szobának mindazonáltal két ajtaja volt, ezek egyike egy szűk és sötét folyosón keresztül a főlépcsőhöz vezetett. Tudniillik az nyilvánvaló volt, hogy az angyalt nem dughatják el, nem sajátíthatják ki teljesen, tehát be kell majd hozzá ereszteni idegeneket, márpedig idegenek az osztályon nem mehetnek keresztül. Mialatt meghalt a második emberbeteg is, a szobát műszerekkel tömték tele, ezzel óhajtván reprezentálni szakmai kompetenciájukat, jóllehet biztosan tudták, hogy az angyal a későbbiekben semmiféle ápolásra sem szorul. A szoba lakószoba jellegét is sikerrel őrizték meg, jelezvén, hogy felkészültségük nem csak műszerezettség terén kielégítő. Az újságírók távöltartására ekkor már a kórház rendészeit kellett bevetni, tehát végképp elérkezett az ideje, hogy az angyal új helyére kerüljön. De amint megmozdították az ágyát, az angyal ismét felült. Tekintetét körülhordozta a társaságon, majd könnyedén megemelte, szétnyitotta a szárnyait, aztán meg felállt, mindenféle erőlködés nélkül. Tizennégyen voltak körülötte, plusz kis fülkéikben az eszméletlen betegek, meg a két halott, és ő mégsem szégyellte meztelenségét. Amikor fenyegetően kék szemének pillantása keresztezte a szintén kék szemű Marie Schneider pillantását, a lány orrcimpái kissé megremegettek, de az

ápolónő hamarosan feltalálta magát. Odalépett az angyalhoz, szelíden megfogta a kezét, és az egész társaság megindult az osztályvezető orvos szobája felé. Az angyal azonnal felfogta, hogy ezután itt kell majd laknia, egyáltalán nem tűnt úgy, mintha bármi kifogása is lenne a dolog ellen, sőt, nagy kíváncsisággal fogott hozzá a műszerek szemrevételezéséhez, majd az egyik polcról leemelt egy véletlenül ottfelejtett levelezőlapot, melyen kis, szárnyas Puttó volt látható. Az angyal sokáig, elmélyülten nézte a képet, aztán megszólalt. A hangja leginkább madáracsicsérgésre, vagy talán éneklésre emlékeztetett, de azért beszéd volt, igazi angyalbeszéd, amit senki sem értett.

Fél órával később a főigazgató (az osztályvezető főorvos jelenlétében) fogadott három újságírót, a legnagyobb lapok munkatársait. Igazolványaikat a titkárnő előzőleg elkérte, adataikat gondosan feljegyezte, majd a főigazgató (ügyelve arra, hogy szavai teljesen hiteltelenek legyenek) azt is tudtukra adta, hogy a kórházban semmiféle angyalt sem ápolnak. Pontosán tíz perccel később újra hívták mindhárom újságírót, igazolványaikat a titkárnő újra elkérte, adataikat újra gondosan feljegyezte, majd tudatták velük, hogy egyikük lefényképezheti az angyalt. A főigazgató csatát nyert, az elkövetkező napokban pedig – ragaszkodván a kezdeti stratégiához – háborút. Mert soha senkinek, egyetlen minisztériumi tisztviselőnek, egyetlen vallási vezetőnek, katonai szakértőnek, újságírónak, vagy civil szervezetnek, tehát soha senkinek egyetlen percre sem jutott az eszébe, hogy az angyal elhelyezésének kérdésében illetékesnek érezze magát, hisz a háttérben mindannyian ott érezték a titkot, a nagyon súlyos és komoly titkot, ami természetesen nagyon súlyos és komoly döntések sorát feltételezte, előzőleg meghozott, jól átgondolt és felelősségteljes döntések sorát, hisz óriási horderejű dologról volt szó. Ráadásul az újságok világosan megírták, hogy az angyalt melyik kórházban ápolják, Hans Krügernek, a mentőautó orvosának nyilatkozatából az is kiderült, hogy mikor szállították oda, tudniillik jó néhány hete, s nyilván alapos oka van annak, hogy azóta is ugyanott kezelik. Az idegenek látogatását pontosan koreografálták. Terminust mindenkinek a főigazgatói titkárságon kellett kérnie. A befolyással nem rendelkező kérelmezőket „a lehetőségek korlátozott volta miatt” rendkívül udvariasan elutasították, kérésre azonban az angyalról készült fényképek xeroxmásolatait postázták az igénylők címére („a kezelőasztalon csukott szemmel fekvő angyal, amint gázmaszkot viselő, védőruhás ápolók veszik körül”, „az angyal szárnyai”, „az angyal mosolya” stb.). (Egy hasonló fénykép, mely az angyalt Rodin Gondolkodójának pózában, de a szamothrakéi Nikére emlékeztető, nyitott szárnyakkal ábrázolta, hamar népszerűvé vált a médiában, ám később egyértelműen hamisítványnak bizonyult.) A kellő befolyással rendelkező kérelmezőket sosem utasították el, néhány nap alatt terminust is adtak nekik, melyre általában szintén várni kellett néhány napot. A látogatókat a főbejáratnál a kórház rendészei fogadták, ha nem túl tekintélyes vendégről volt szó, az

iratait és az írásbeli engedélyt is ellenőrizték, majd a szűk és sötét folyosón keresztül elvezették a főorvosi szoba bejáratáig. Ott két állandó ügyeletet tartó rendész újra ellenőrizte a papírokat, s csak ezt követően kerülhetett sor – kórházi dolgozók felügyelete mellett – magára a látogatásra, mely általában tíz percig tartott, de egészen különleges esetben is legfeljebb fél óráig. Egy parlamenti képviselő számára egy ilyen látogatás előkészítése körülbelül egy hetet vett igénybe. Legszerencsésebbnek a svéd miniszterelnök mondhatta magát, akinek autója már egy nappal az ügyel megbízott titkár első jelentkezése után begördülhetett a kórház parkolójába. A miniszterelnököt, aki különben híres volt cinizmusáról, nagyon felkavarta a találkozás. Úgy zokogott, mint egy alaposan eltárgált gyerek, nagy, kopasz fejét többször a falba verte, s egyre csak azt kiáltozta, hogy „nem akartam, nem akartam”, alig lehetett elvonszolni a rendészek asztalától. Aztán kapott egy nyugtató injekciót, s még aznap hazarepült Svédországba, ahol az ügy kapcsán hamarosan kormányválság alakult ki.

Módszeres angyalvizsgálatokat tehát kizárólag a kórház munkatársai végezhettek, esetleg néhány általuk felkért specialista, az idegenek kénytelenek voltak a rövid látogatásokkal beérni. (Igaz, több tudományos intézet is jelezte részvételi szándékát az eset kivizsgálásában, de a tárgyalások újra és újra elakadtak, minthogy az egyébként módfelett készséges kórházi vezetés makacsul ragaszkodott az elképesztően magas összegű kaucióhoz, melynek visszafizetését csak hosszú távon tudta garantálni.) A legfontosabb feladatokat három csoportra osztották: 1, Az angyal kondíciójának biztosítása. 2, Kommunikációs csatornák feltárása. 3, Műszeres vizsgálatok leíró angyalélettani célból. Ami ez utóbbi feladatot illeti, az orvosok viszonylag gyorsan, április közepére elvégezték és kiértékeltek a legfontosabb méréseket. A főigazgató ekkor fogalmazta meg azóta méltán híressé vált diagnózisát, miszerint „az angyalok a lábujjuktól a fejük búbjáig pont olyanok, mint az emberek, leszámítva persze a szárnyukat”, és ez a nyilatkozat az eredmények valóban reális értékelésének tekinthető. Az angyal egyébként nem zárkózott el a vizsgálatok elől, sőt, teljes aktivitással vett részt a kísérletekben. És ami a legérdekesebb, egyre inkább félreérthetlenné vált, hogy szimpatizál a kórház dolgozóival, még ha nem is mindenkiel egyformán, de azért mindenkiel, gyakran a látogatók rovására is, akikből hovatovább már közösen űztek csúfot. Március utolsó hetében például felemelő, egészen megható jelenetre került sor. Sywottek doktor épp egy ciripelő, villogó műszer képernyőjéről próbálta leolvasni a mérések eredményeit, mikor az angyal, aki mellette állt, s maga is a műszert tanulmányozta, jobb kezét az orvos bal vállára rakta, merő szórakozottságból, ami olykor előfordul jó barátok között. A doktor saját bevallása szerint egy szemernyit sem aludt aznap éjszaka, annyira meghatotta ez az egész, s még napokig a vállán érezte az angyal tenyerét. Az angyalság fiziológiai értelemben vett lényegének meghatározásához azonban ezzel együtt sem jutottak közelebb. Az orvosok csupán

egyetlen elgondolkodtató felfedezést tettek, jóllehet ehhez nem volt szükség műszerekre. Észrevették, hogy a szárnyak, melyek repülésre talán mégiscsak alkalmasak, határozottan zavarják az angyalt helyváltoztatás közben. Amikor ugyanis az angyal helyváltoztatás céljaira a lábát használta – márpedig mindig azt használta –, szárnyai jól észlelhetően akadályozták a mozgásban, többször megbotlott bennük, egyszer kis híján hasra is esett. (A főigazgató egy ilyen alkalmat sikeresen lencsevégre kapott, de a „botló angyal” xeroxmásolatait sosem postázták az elutasított kérelmezőknek.)

A kommunikációs csatornák feltárása terén végzett kutatások – legalább részben – sikeresek voltak. Az előzetes várakozásoknak megfelelően bebizonyosodott, hogy az angyal kommunikációképes, értelmes lény, kiválóan utánozza az emberi gesztusokat, és meglehetősen gyorsan tanul. Az angyalnak érzelmei is voltak, ami nyilvánvaló igazolást nyert a képregényekkel történő kísérletek során. Az ugyanis már a kezdet kezdetén sejthető volt, hogy a kapcsolatteremtés folyamatában nagy jelentősége lesz a vizuális jeleknek, lévén a verbális kommunikáció lehetőségei módfelett behatároltak. Így aztán logikus módon jutottak el a különféle képeskönyvek használatán keresztül a kórház pszichológusai által tervezett, de képzett grafikusok által megrajzolt „képregényekig”, melyek jobbára fűzetlen lapokból álltak, s minden egyes lapon csak egyetlen jelenet volt látható. A rajzokban megelevenedő történetek főszereplőjét Heronak keresztelték, s széles arcú, kisportolt izomzatú, szárnyas férfialaknak ábrázták. A szintén atléta testalkatú főhősnő, Mary, ugyancsak szárnyakat viselt, s szintén állandó szereplője volt a különböző epizódoknak, míg a többi szereplő epizódonként változott. Az angyal Hero gonoszok felett aratott győzelmeinek szemlátomást örült, a pozitív mellékszereplők halála viszont könnyeket csalt a szemébe. Legjobban az a jelenet kavarta fel, melyben az atléta testalkatú Mary kis híján a gonoszok fogságába esett, de aztán a meredek hegyi ösvényen mégis sikerült egérutat nyernie, üldözői egyre jobban lemaradtak, kivéve egyet, a leggonoszabbat és legkitartóbbat, aki végül súlyos kődarabot hajított a lány után. Mary térdre esett, vékony vércsík szaladt le az arcán, a nyakán, aztán eltűnt hófehér inge alatt, hogy újra felbukkanjon a ruha szövegeiben, egyre vörösebben és egyre terebélyesedve, de akkor végre megjelent Hero, és az angyal idegességében összegyúrta a papírlapot. Aztán felállt, néhányszor körbejárta a szobát, majd kijelentett, hogy „laurex, lauricis, masculinum”, amitől a jelenlévők ereiben azonnal meghűlt a vér. Ez volt az első eset, hogy az angyal embernyelven szólalt meg, méghozzá latinul, amit az orvosok egyenesen logikusnak találtak. Többször is visszahallgatták a magnetofon-felvételt, a dolgot nem lehetett félreérteni. Az angyal hihetetlenül tisztán előbb egy nominatívusos alakot mondott, majd némi szünet után hozzátette a genitívust meg a nemet, és akkor mindnyájan úgy érezték, hogy határtalan lehetőségek nyílnak meg az emberiség előtt, s hogy immár biztosan felépül az a bizo-

nyos szebb és jobb jövő, melyben emberyelven beszélő szárnyas angyalok szeretik az angyalnyelven beszélő szárnyatlan embereket. Problémát jelentett azonban, hogy a laurex szó kizárólag anyjából kivágott tengeri nyúlfiókat jelent, amiért is nem volt világos a közlés értelme. Egyesek szerint az angyal – bármennyire furcsán hangozzék is e megállapítás – tulajdonképpen káromkodott, csak éppen az a különös, hogy e célból egy latin szó teljes szótári alakját felhasználta. Mások épp ezért újabb adatok begyűjtését szorgalmazták, vagyis annak a technikának a kidolgozását, melynek segítségével az angyalt ismét szóra lehetne bírni. Csakhogy az angyalt soha többé nem lehetett szóra bírni. Pedig próbálkoztak, kitartóan és szinte mindennel, még külső szakértőket is bevontak a vizsgálatokba, de az angyal sem latinul, sem másképp nem szólalt meg soha többé, legfeljebb csak csivített, azon a különös, éneklő angyalnyelven, amit továbbra sem értett senki. Az persze így utólag furcsának látszik, hogy a pszichológusok csak az utolsó pillanatban szánták rá magukat, hogy az angyalnak egy jelnyelvet megtanítsanak, amikor már késő volt. Talán a lelkük mélyén mindannyian meg voltak róla győződve, hogy az általuk preferált módszerek végül sikeresek lesznek, hogy az angyal egyszer csak megszólal, esetleg latinul, és talán volt is némi okuk rá, hogy ilyesmiben bízzanak. Az angyal mindenesetre egyáltalán nem küszködött a kommunikáció nehézségeivel, igényeit e téren tökéletesen ki tudta elégíteni, az pedig nem nagyon izgatta, hogy a kutatók olykor határozottan zavarba kerültek.

Ráadásul a különböző kísérletek során kockákat, gömböket, gúlákat és egyéb hasonló tárgyakat párosító angyal csak annyit árult el magáról, amennyit az ilyen kísérletek során egyáltalán elárulhat az ember, tehát egyszerre meglehetősen keveset. Viszont sokat elárult például április elején, amikor egy tizenöt perces látogatás erejéig fogadta Hamburg katolikus püspökét, aki – noha idősebb volt a főigazgatónál – a legkevésbé sem látszott öregnek, sőt, kifejezetten tetterős, energikus próféta benyomását keltette, lévén égő fáklya a sötétben. A püspök természetesen szintén sírt a meghatódottságtól, majd amikor sikerült kissé megnyugodnia, az üzenet felől kérdezte „a mennyei vendéget”. Az angyal ekkor heroikus arkifejezést öltött magára, ahogy a képregényekben látta, majd határozott mozdulattal az ég felé bökött, ahol ronda esőfelhőkön kívül semmi sem látszott, de a püspök váltig állította, hogy megértette az útmutatást. Amikor végre elment, az angyal jobb kezének mutatóujját a jobb halántékához emelte, a többi ujját behajlította, s csuklóját többször oda-vissza megforgatta a mutatóujj hosszanti tengelye körül. E meglehetősen illetlen mutatványt Marie Schneidertől tanulta, és a püspöknek egy következő látogatás alkalmával szemtől szembe is bemutatta. A magas rangú egyházi méltóság, aki (egyébként elsőként) ekkor vette észre az angyal szárnyaiban megbúvó tetveket, valóban égő fáklyaként távozott, részben a szégyen, részben a düh miatt, minthogy korábban nem volt alkalma megszokni az efféle pimasz-

ságokat. Érthető, ha a kutatók bizonyos türelmetlenség okán a geometriai alakzatokat rakosgató anygallal szemben határozottan előnyben részesítették a püspököt kicsúfoló anygalt, tehát az egzakt kísérletekkel szemben az egyszerű véletlent. Az sem elképzelhetetlen azonban, és ez szintén érthető, hogy egy kicsit félték is. Attól, hogy egyszer tényleg feltehetik majd a kérdéseiket, ki-ki a magáét, és hogy az angyal válaszolni fog ezekre a kérdésekre, melyeket régtől ott hordtak a lelkük mélyén, még ha talán nem is pontos megfogalmazásban.

Az angyal fizikai kondíciójának biztosítása két hétig komoly gondot jelentett az orvosok számára. Szintén mindennel kísérleteztek, még magyaros étellekkel is, de az első két hét alatt mégsem jutottak semmire. Az angyal látható örömmel és nagy lelkesedéssel rágta meg, amit eléraktak, a folyadékot is, aztán mindent kiköpött, a folyadékot is. A megoldásra ezúttal is Marie Schneider jött rá, aki csaknem állandóan az angyal mellett segédkezett. Nos, az angyal a langyos kakaóba áztatott kalácsot nemcsak hogy nem köpte ki, de az első kísérlet után hatalmas bögrével fogyasztott belőle minden nap többször is, alkalmat adván ezzel a főigazgatónak egy újabb jeles megállapítás megtételére, miszerint „a túlvilágon mindig kakaó és kalács az ebéd”. Ami a püspök által felfedezett tetveket illeti, a főigazgató igen nagy hisztit csapott miattuk. Azt mindenesetre gyorsan sikerült megállapítani, hogy nem túlvilági tetvekről, hanem egészen közönséges, evilágiakról van szó, úgyhogy fél órával a püspök látogatása után Marie Schneider egy meglehetősen bűzös folyadékkal alaposan átdörzsölte az angyal szárnyait, s az elkövetkező napokban még háromszor ismételte meg ezt a műveletet. A tetvek eltűntek, de a dolognak ezzel mégsem lett vége. Mert kétségtelen, hogy az a részben érthetetlen rajongás, mellyel a kórház dolgozói csüngtek az angyalon, s melynek következtében elég hatékonyan próbálták őt kisajátítani, szóval mindez alaposan megnehezítette a társadalom számára a probléma értékelését. Az angyal média-sztár volt, ez tagadhatatlan, viszont azok közül, akik tényleg látták, szinte alig beszélt valaki. A főigazgató tett ugyan egy-két dodonai nyilatkozatot, Hans Krüger pedig egyre terebélyesebb történetekben mesélte el a kórházba szállítás históriáját, de a mérvadó politikai körök hallgattak. Az angyal nem volt politikai ügy, mégpedig azért nem, mert az emberek életét kórházi ápolása a legkevésbé sem befolyásolta. A hamburgiak, ha valaki a véleményüket kérdezte, jobbára csak a vállukat vonogatták, bár az angyalról publikált fényképeket gondosan kivágták az újságokból, és a munkahelyi kávézások alatt is leginkább róla beszéltek. Véleményük azonban nem volt. Pontosabban, túlon túl sokféle véleményük volt, és ezzel ők maguk sem tudtak mit kezdeni. Persze azért akadtak fanatikusok is, akik órákon át álldogáltak a kórház körül, különösen áprilistól, amikor már melegebb lett az idő, de az emberek többsége kinevette őket. Aztán egy hamburgi tévéadó közvetítette a püspök felhívását, és a helyzet egyik pillanatról a másikra megváltozott. A tévéadásra hajnali kettőkor került sor, tehát alig

látta valaki, de szinte azon nyomban mégis mindenki tudomást szerzett róla. Mert a püspök utolsó szavait („konduljanak meg hát, testvéreim, a vész harangjai”) tett követte, és Hamburg összes katolikus templomának összes katolikus harangja zúgott reggelig. A püspök felhívásában őszintén elmondott mindent. Beszélt az angyalnál tett első látogatásáról, meghatódottságáról, meg arról, hogy akkor egész éjszaka azon törte a fejét, hogy a kórházban ápolt angyal vajon a Szeráfok, a Kerubok, vagy a Királyi székek, netán az Uraságok, az Erősségek, vagy a Hatalmasságok, esetleg a Fejedelemségek, az Arkangyalok, vagy az Angyalok rendjéből való-e. Aztán beszámolt a tetvekről. A püspök sírt, zokogott a kamerák előtt, majd kijelentette, hogy a kórházban egy bukott angyalt ápolnak, aki „az egekből letaszított”, a mentőautó orvosának elbeszélése mindezt teljesen egyértelművé teszi. A harangok meg csak zúgtak, egyre hangosabban zúgtak, s mivel az emberek nem tudtak aludni, az angyal politikai ügyé változott.

Reggel hárman nyilatkoztak egyszerre. Egyrészt Hamburg szociáldemokrata polgármestere, aki kijelentette, hogy a püspököt csendháborítás miatt fel kívánja jelenteni, másrészt Bonnban egy bíboros, aki a Vatikán álláspontját képviselve közölte, hogy semmiféle angyalt sem ápolnak Hamburgban, továbbá a kórház főigazgatója, aki az angyalt ártatlan, szárnyas élőlénynek titulálta, tehát semmi ok a félelemre. Határozottan furcsa helyzet alakult ki. Mert marakodtak a kórházban, marakodtak odakinn, egy dolog miatt, de mégis egészen másért. A kórházban Marie Schneider, a főigazgató, valamint az intenzív osztály vezető főorvosa zöld utat kapott, viszont a többiek csak meghatározott időszakonként láthatták az angyalt, praktikus okokból kifolyólag, és ez rengeteg konfliktus forrása volt. A kintiek is az angyal miatt marakodtak, de a legkevésbé sem azért, hogy egy pohár kakaót adhassanak neki. Igazság szerint egyik marakodás sem volt jó marakodás. Hamburg katolikusainak kis csoportja már hat órával a polgármester nyilatkozata után a püspök mellett tüntetett (mellesleg engedély nélkül) a városháza előtt, majd a kórház elé vonult, és – talán mondanunk sem kell – ez a tüntetés már a legkevésbé sem volt szimpátia-tüntetésnek tekinthető. A dolgot tovább bonyolította, hogy hamarosan megjelent egy protestánsokból álló társaság is ugyanott, aztán elcsattant egy pofon (tényleg csak egy, legfeljebb egy, de még ez sem biztos igazán), majd megérkezett néhány rendőrautó, és mindenki hazament. Két dolog is történt ezalatt. Egyrészt a Reperbahn közelében megfojtottak egy prostituáltat, gyilkosa stilizált angyalt rajzolt a homlokára, másrészt a kórházban az egyik röntgenorvos lassan és óvatosan, hogy senki se lássa, hófehér angyaltollat csúsztatott a zsebébe, és a szíve közben a torkában kalapált. Néhány nappal később aztán a prostituáltak is eljöttek a kórház elé, valamennyiük homlokán a stilizált angyal volt látható, de azt nem lehetett eldönteni, hogy szimpátia-tüntetésről vagy az ellenkezőjéről van-e szó. A rendőrség a szokottnál is nagyobb

erőkkel biztosította a helyszínt, minthogy az Egyesült Államokból épp ekkor érkezett meg az a katonai szakértő, aki a katonai szakértők közül elsőként találkozott az angyallal. A szokásoknak megfelelően szintén sírt ő is, sőt, a szokásoktól eltérően a fejét verte a falba, ahogy a svéd miniszterelnök, de aztán nem utazott haza, hanem megírta a jelentését, miszerint az angyal szárnyai nem veszik fel a versenyt a modern vadászrepülőgépek szárnyaival, viszont felderítési célokra talán adaptálhatók.

A kereszténydemokrata kormánykörök helyzete bizonyos értelemben komplikáltak volt nevezhető. Egyrészt azért, mivel a pápa kiadta „Primo in natura” kezdetű bulláját, melyben pontosan meghatározta a kórházban ápolott betegek angyalságának kritériumait, s egyúttal ismét hangsúlyozta, hogy a „hamburgi sebesült” nem visel szárnyakat. Másrészt viszont a Köztársaság nagyon sok polgárát háborított fel a pápai állásfoglalás, amiért is a kereszténydemokrata párton belül a polarizálódás jelei voltak megfigyelhetőek. Bizonyos ortodox körök a római egyházfő útmutatásához tartván magukat képtelenségnek bélyegezték az egész történetet, ok nélküli tömeghisztériáról beszéltek, s közben furcsa módon a liberálisok személyében nyertek maguknak erős szövetségest, úgyhogy a szociáldemokraták közeledését bizvást elutasíthatták. A párt másik fele elsősorban patrióta érzelmektől vezérelve az angyalról készült fényképek szakértői vizsgálatát végeztette el (a „Gondolkodó” angyalról készült fotó hamisítvány voltára is ekkor derült fény), s végül a tények eltussolásának szándékával vádolták meg a pápát, de a szociáldemokratákat ők is elutasították. A lavina elindult, és feltartóztathatatlanul söpört végig az egész országon. A részleteket mindenki el tudja képzelni. Az mindenesetre tény, hogy a kórház előtt egyik tüntetés követte a másikat, a bejáratot már nem a rendészek, hanem a rendőrség kirendelt emberei vigyázták, a betegek túlnyomó többségét pedig más intézetekbe szállították a hozzátartozók. Az épület egyre inkább ostromlott erődítmény benyomását keltette. A kórház május közepéig állta az ostromot. Május 13-án a főigazgató a teljes személyzetet berendelte az épületbe, délután kettőre. Marie Schneider utolsóként, tíz perccel kettő előtt ért a kórház előtti térre, és alig tudta átverekedni magát a rendőrök és tüntetők közötti vonalon. Amikor a bejáratához ért, valaki súlyos kődarabot hajított utána. Akkor térdre esett, vékony vércsík szaladt le az arcán, a nyakán, aztán eltűnt hófehér inge alatt, hogy újra felbukkanjon a ruha szöveteiben, egyre vörösebben és egyre terebélyesedve, de a rendőrök karon fogták, és bevonszolták az épületbe. Pár perccel később az ápolónő ott állt a többiek közt az értekezleten, melyet az intenzív osztályon tartottak. Valósággal vágni lehetett a füstöt, de senki sem szólt a dohányosokra, akik idegességükben egyik cigarettáról gyújtottak a másikra, minthogy az osztályon napok óta egyetlen beteget sem ápoltak. A főigazgató halkán és szomorúan beszélt, s mindenki jó előre tudta, hogy mit fog mondani. Marie Schneider nem várta meg a szónoklat végét. Ha-

tározott léptekkel elindult az angyal szobája felé, a tömeg tisztelettel nyílt meg előtte. Az angyal és az ápolónő szeretkezése legfeljebb öt percig tartott. Ölelés közben meg-megremegtek az angyal szárnyai, szinte alig észlelhetően, de ők mégis mindketten a levegőbe emelkedtek, és egészen bizonyos, hogy Hamburgban soha nem szerette így a másikat még senki sem.

Néhány perccel később halkan kopogtak a szoba ajtaján. A főigazgató volt az, és sírt, méghozzá nem azért, mert ebben a történetben egyszer mindenki sír. A szokásosnál is öregebbnek látszott. Aztán kézen fogta a teljesen mezítelen angyalt, és kivezette a szobából. Május 13-án megnyíltak a kórház kapui, a bejáratot vigyázó rendőrök pedig térdre borultak, és sírtak. A téren csönd lett, hihetetlen csönd, amilyen talán Pompejiben lehetett ezer évvel a pusztulás után. A főigazgató elengedte az angyal kezét. Hirtelen könnyű szellő támadt, mintha sóhajtott volna az ég, és az angyal lassan elindult a lépcsőn, egyenesen az emberek felé, akiket a következő mondatban majd csőcseléknek fogunk nevezni. A csönd pedig váratlanul, egyik pillanatról a másikra szétszakadt, hatalmas üvöltés tépte ketté, mely a csőcselék torkából akkor tört elő, amikor meglengette hófehér szárnyait. A teret biztosító rendőrök szintén térdre hulltak, sisakjaikat bal hónuk alá szorították, mint hajdan a keresztsek, a liberálisok feltépték mellükön az inget, és bocsánatért könyörögtek, a Sátán Katonái (teljesen kopasz, rossz arcú fiatalok) kereszt alakzatban terültek el a földön, és sok-sok liter könnyet ontottak a szociáldemokraták. Ekkor az angyal a levegőbe emelkedett, és elrepült.

Egy héttel később a Köztársaságban már a rendes kerékvágásban folyt az élet, és a kedélyek csakhamar megnyugodtak Hamburgban is. A kórház dolgozói közül sokan elhitték, hogy tömeghipnózis áldozatai voltak, utólag még szégyelltek is, hogy velük ilyesmi megeshetett, tehát gyorsan elfelejtették az egészet. Egyesek viszont makacsul ragaszkodtak téveszméikhez. Hétvégenként a főigazgató vidéki házában adtak egymásnak randevút, ahol angyaltollat, angyalhajat nézegettek, meg persze fényképeket, újra és újra átlapozták a régi vizsgálatok dokumentációját, meghallgatták a magnófelvételeket, melyeken egy szárnyas élőlény csivített, egyszer meg azt mondta, hogy „laurex, lauricis, masculinum”. Boldogok voltak és szomorúak, határtalanul. De kilenc hónappal később Marie Schneider egészséges kisfiúnak adott életet egy nürnbergi kórházban. A gyermeknek nem voltak szárnyai, teljesen átlagos, normális testalkatú babának látszott. Az azonban furcsa volt, hogy nem sírt fel, amikor megszületett. Mert tényleg nem sírt fel, hanem nevetett, fenyegetően kék szemekkel a nagyvilágba.